

**Antradienį 2023 m. Europos Parlamento Sacharovo premija už minties laisvę buvo
įteikta Jinai Mahsai Amini ir judėjimui „Moteris, gyvenimas, laisvė“ Irane.**

Laureatus atstovavo Jinos Mahsa Amini šeimos advokatas Saleh Nikbakht ir 2023 m. iš Irano išvykusios Irano moterų teisių gynėjos Afsoon Najafi ir Mersedeh Shahinkar.

Pradėdama apdovanojimo ceremoniją, Europos Parlamento (EP) Pirmininkė Roberta Metsola sakė: „Šių metų Sacharovo premija Jinai Mahsai Amini ir judėjimui „Moteris, gyvenimas, laisvė“ yra duoklė visoms drąsioms ir besipriešinančioms Irano moterims, vyrams ir jaunimui, kurie, nepaisant vis didėjančio spaudimo, tęsia kovą už savo teises ir pokyčius. Europos Parlamentas jus girdi ir palaiko. Jūs nesate vieni“.

22 metų Irano kurdę Jiną Mahsą Amini 2022 m. rugsėjo 13 d. Teherane policija suėmė už tariamą griežtų Irano įstatymų dėl hidžabo dėvėjimo nesilaikymą. Dėl patirto fizinio smurto po trijų dienų ji mirė ligoninėje. Jos mirtis Irane sukėlė masinius protestus, kurių priešakyje buvo moterys. Su šūkiu „Moteris, gyvenimas, laisvė!“, nuo jos mirties dienos Irano moterys protestuoja prieš hidžabo įstatymą ir kitus diskriminacinius teisės aktus.

Pakeliui į Strasbūrą atsiimti Sacharovo premijos Jinos Mahsa Amini tėvus ir brolių gruodžio 8 d. Teherano oro uoste sulaikė Irano valdžia ir konfiskavo jų pasus. Jiems nustatytas draudimas keliauti. Praėjusį šeštadienį EP pirmininkė R. Metsola paragino Irano režimą panaikinti šį sprendimą.

Atsiimdamas Sacharovo premiją Jinos Mahsa Amini šeimos advokatas Saled Nikbakht perskaitė Jinos mamos Mozghan Eftekhari žinutę: „Jinos sielvartas man yra amžinas. Ji yra nemirtinga žmonėms visame pasaulyje. Tvirtai tikiu, kad jos vardas, kaip ir Žanos d'Ark, išliks laisvės simboliu. Iš amžinosios Jinos gimtinės perduodu jums savo ir mano šeimos begalinį dėkingumą ir tikiuosi, kad tvirtai ginsite savo sprendimus. Tikėkimės, kad joks balsas nebijos ištarti laisvės.“

Iranui žiauriai malšinant šiuos protestus, Europos Parlamentas ne kartą pasmerkė sudėtingą žmogaus teisių padėtį šioje šalyje. 2022 m. spalį EP nariai paragino [įvesti sankcijas Irano pareigūnams](#), susijusiems su Jinos Mahsos Amini mirtimi ir režimo represijomis. [2023 m. sausį Europos Parlamentas pareikalavo](#) Irano režimui taikyti sankcijas, o Islamo revoliucijos gvardiją įtraukti į ES teroristinių organizacijų sąrašą. 2023 m. EP priėmė rezoliuciją dėl [naujausių išpuolių prieš moteris ir moterų teisių gynėjus](#) ir savavališko ES piliečių kalinimo Irane ir paragino įsteigti ES paramos Sacharovo ir Nobelio premijų laureatams darbo grupę.

Fiziko ir Sovietų Sąjungos politinio disidento [Andrejaus Sacharovo garbei pavadintą premiją už minties laisvę](#) EP įsteigė 1988 m. siekdamas kasmet pagerbti žmogaus teises ir ES pagrindines laisves ginančius asmenis ir organizacijas.

